

Verkiezingsprogramma 2022-2026

Samen sterk voor Leefbaarheid

INHOUDSOPGAVE

GEDACHTENGOED is basis voor verkiezingsprogramma	1
Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
LEEFBARE BESTUURSCULTUUR.....	4
Onze duurzame leefomgeving	6
Wonen, werken en economie.....	10
Visie op wonen en huisvesting	10
Schaalvergroting en agrarische innovatie.....	10
Steun aan ZZP'ers en starters.....	11
Ontsluiting van het veenkoloniaal gebied	11
Stimuleren van leefbare economie.....	11
Voldoende en betaalbare woonmogelijkheden	12
Nieuwe woonvormen voor ouderen en op jongeren toegesneden woonvormen.	12
Erfgoed en cultuur	13
Behoud van Drentse Taal en cultuureducatie	13
De Gemeente en haar inwoners	14
Snelle service en digitalisering dienstverlening	14
Ontwikkelen van een toekomstvisie samen met inwoners.....	15
Sociaal beleid, gezondheidszorg en onderwijs.....	16
Contact met ketenpartners voor zorg en preventie in huiselijke sfeer	16
Voorkomen van afhankelijkheid van zorg; zelfregie vergroten.....	16
Ruim aandacht voor mantelzorg.....	17
Dementievriendelijke gemeente	17
Meer invloed van de inwoner op het beleid rondom zorg en welzijn.....	18
Ontwikkelen van een goed minimabeleid	18
Meedoen op de arbeidsmarkt.....	18
Sociale werkvoorziening in eigen beheer	18
Intergenerationele armoede doorbreken en terugdringen laaggeletterdheid.....	19

Voldoende kwalitatief en kansrijk onderwijs	19
Directe invoering van een voorschool.....	19
Ontschotten en betere samenwerking tussen onderwijs en partners.....	20
Beleid onderwijshuisvesting gericht op kwaliteit en duurzaamheid	20
Preventieagenda voor optimale veiligheid kansen voor kinderen	20
Goede sportfaciliteiten en toekomstbestendige sportaccommodaties	21
Sociale cohesie door ondersteuning burgerinitiatieven	21
Financiën	22
Onderdelen waarop de raad invloed heeft en de visie van Leefbaar Borger- Odoorn	23
Intergemeentelijke samenwerking	24
Onderscheidende speerpunten Leefbaar Borger-Odoorn	25

Kies voor verandering, stem lijst 5.

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2022-2026

Leeswijzer

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van Leefbaar Borger-Odoorn. Wij schetsen op pagina 1 t/m 24 onze visie op thema's waarvoor wij aandacht willen vragen in onze gemeente en op welke wijze wij vanuit onze politieke betrokkenheid en activiteiten willen bijdragen.

Op pagina 25 t/m 27 leest u de speerpunten uit ons verkiezingsprogramma.

GEDACHTENGOED is basis voor verkiezingsprogramma

Licht, lucht en luisteren levert leefbaarheid!!!

Ons politieke handelen:

"We doen zoveel mogelijk voor en met onze inwoners, dus nooit zonder inspraak van hen".

Leefbaarheid betekent voor Leefbaar Borger-Odoorn dat er een optimale balans is tussen de inwoner en zijn of haar leefomgeving. De leefomgeving is daarbij duurzaam ingericht. De gemeente Borger-Odoorn ontwikkelt zich naar een gemeenschap waarin de leefomgeving van de inwoners centraal staat en de inwoners hier in belangrijke mate zelf vorm aan kunnen geven. Dit centraal stellen betekent dat naast draagvlak bij inwoners ook gebruikmaking van aanwezige wijsheid en kennis van onze inwoners een voorwaarde is voor besluitvorming. Iedereen telt mee! De gemeente is ondersteunend en faciliterend aan haar burgers bij de door hen aangegeven behoeften en keuzes.

INLEIDING

Al in 2012 heeft de gemeente Borger-Odoorn een rapport laten opstellen dat een beeld gaf van de veronderstelde en van de werkelijk ervaren leefbaarheid van de gemeente als geheel en van de verschillende kernen in de gemeente.

De titel was '**Leefbaarheid is mensenwerk**' en die titel geeft naar onze mening de kern weer van het creëren van een leefbare omgeving: je maakt die met elkaar; inwoners samen met de gemeente.

LEEFBARE BESTUURSCULTUUR

Binnen de lokale democratie worden een aantal bestuursculturen onderscheiden. In het onderzoek voor de Nederlandse vereniging van Raadsleden door de Universiteit van Tilburg worden 4 stijlen onderscheiden:

De gemeenschapscultuur - informeel pragmatisch, mens- en consensusgericht;

De vechtcultuur - informeel en mensgericht, politieke tegenstellingen en debatgericht;

De debatkultuur - formeel en proceduregericht en tegelijkertijd politiek en debatgericht;

De regentencultuur - combineert een sterke formaliteit en proceduregerichtheid met een sterk ontwikkelde pragmatische consensusgerichtheid.

In onze gemeente is een bestuurscultuur waarneembaar die alle elementen van de verschillende culturen in zich heeft. Leefbaar Borger-Odoorn ziet graag dat er een evenwichtige cultuur ontstaat waarbij alle meningen van de democratische gekozen volksvertegenwoordigers in de gemeenteraad meewegen in het te nemen besluit. Een goed en breed gedragen raadsprogramma kan hierbij ondersteunend zijn. Waarom breed gedragen? Over 80% van de zaken is iedereen het wel eens en over 20% van de zaken bestaat verschil van mening en kan politiek worden bedreven.

Een uitgesproken collegeprogramma daarentegen zal altijd kunnen bogen op de getalsmatige meerderheid van de coalitiepartijen. Het effect is dat besluiten worden genomen door het College via de coalitiemeerderheid in de gemeenteraad. Weg is het debat en daarmee de democratie.

Leefbaar Borger-Odoorn ziet het als ideaal dat rekening wordt gehouden met het volksvertegenwoordigende karakter van de gehele raad, inclusief de Collegeleden. Immers ook de wethouders zijn in de regel gekozen volksvertegenwoordigers.

Het opstellen van een RAAD breed programma, waaruit een Collegeprogramma op hoofdlijnen kan worden samengesteld, heeft onze voorkeur. Genomen besluiten kunnen in een dergelijke situatie rekenen op een breed draagvlak binnen de raad en daarmee indirect vanuit de samenleving.

Binnen deze bestuurscultuur is de transparante inzet van eenieder één van de belangrijkste waarden voor het bedrijven van politiek op lokaal niveau.

Alle bijeenkomsten die georganiseerd worden vanuit de gemeenteraad zijn en blijven in beginsel openbaar en worden genotuleerd. Dit draagt bij aan het versterken van een transparante gemeenschapscultuur waarbij ruimte is voor debat.

Deze transparante werkwijze draagt ook bij aan het versterken en herstellen van de verbinding tussen lokale politiek en samenleving. Een samenleving waarin de leefbaarheid nu en in de toekomst voor onze inwoners centraal dient te staan.

We zullen ons ook inzetten om de vergaderorde dusdanig aan te passen dat de drempel voor onze inwoners kleiner is of in het geheel niet meer aanwezig is om in te spreken en de raad mee te nemen in de zaken die hen aan het hart gaan.

ONZE DUURZAME LEEFOMGEVING

Leefbaar Borger-Odoorn streeft naar een gemeente waarin het voor alle groepen inwoners, waaronder jeugd, gezinnen, ouderen en (agrarische) ondernemers goed leven, werken en ondernemen is.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is misschien wel het meest actuele woord van deze eeuw. Wij zijn voorstander van zoveel als mogelijk duurzaam omgaan met onze aarde, en om het kleiner te houden, onze leefomgeving. Als volksvertegenwoordigers vanuit Leefbaar Borger-Odoorn werken wij actief mee aan het vormgeven van beleid op dit gebied. Duurzaamheid kan veel vormen aannemen, denk daarbij aan (kringloop) landbouw en veeteelt, bosbouw, het inzetten van natuurlijke bestrijdingsmiddelen door bloemrijke bermen te bevorderen maar ook op een verantwoorde manier omgaan met bijvoorbeeld afval of huishoudelijke artikelen. Ook klimaatadaptatie valt onder duurzaamheid. Het is belangrijk dat wij ons wapenen tegen de klimaatveranderingen, want ook in onze gemeente zijn de gevolgen reeds merkbaar.

De Regionale Energie Strategie (RES) is een instrument om met maatschappelijke betrokkenheid (inwoners en organisaties) te komen tot regionale keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie (bv. van gas naar waterstof of elektriciteit) en de daarvoor benodigde opslag en energie infrastructuur.

Leefbaar staat sceptisch tegenover de RES omdat deze naar onze mening een goede en concrete wettelijke grondslag mist. Zo lijkt het alsof initiatieven van onderop komen. De procedures zijn echter zo ingekaderd dat het 'gewoon' van bovenaf wordt opgelegd. Waar blijft dan onze zeggenschap en autonomie en hoe democratisch is dit proces nog? De RES vindt zijn uitwerking in diverse beleidsstukken en wij zullen goed in de gaten moeten houden of deze uitwerking de belangen van onze inwoners ten goede komt en niet schaadt. Daarnaast zijn wij van mening dat de RES (nog) te beperkt is in het realiseren van een duurzame samenleving. Het gaat nu om energie opgewekt door zon en wind.

Het is niet realistisch om te denken dat daarmee de energievoorzieningen van ons land zonder fossiele brandstoffen kunnen. Kernenergie, of vormen daarvan zoals thorium, zijn voor ons bespreekbare alternatieven.

Ons standpunt is wel dat onze gemeente voorlopig met de bestaande zonneakkers en windturbineparken de doelstelling voor de provincie Drenthe voor een groot deel ingevuld heeft. Bij ons is en blijft dan ook het motto 'genoeg is genoeg'.

Wij staan alleen nog open voor kleinschalige, goed inpasbare initiatieven waar inwoners direct belang bij hebben zoals zon en of wind op daken en of grondstukken bij particulieren en bedrijven.

Leefbaar houdt de vinger aan de pols waar het gaat om de energietransitie die betrekking heeft op wonen. Het moet voor inwoners uitvoerbaar en betaalbaar blijven en wij zijn tegen elke vorm van dwang om wijken van het gas af te halen. Met dit idee wordt naar onze mening op dit moment te makkelijk omgesprongen terwijl er (te) beperkt wordt gekeken naar mogelijkheden om van de fossiele brandstoffen af te komen.

Participatie door en ondersteuning van de inwoners en hun initiatieven

Wij willen dat initiatieven van burgers, verenigingen en organisaties door de gemeente zo actief mogelijk worden ondersteund en dat inwoners tijdige en optimale inspraak krijgen bij voorstellen voor belangrijke veranderingen in hun (fysieke) leefomgeving. Het voortdurend blijven doen van belevingsonderzoeken kan hierbij een helder beeld geven van de behoeften, belangen en verlangens van de inwoners.

Behoud van ons plattelandskarakter

Uitgangspunt van Leefbaar Borger-Odoorn is dat bij alle veranderingen in de infrastructuur, het plattelandskarakter van onze gemeente optimaal wordt gewaarborgd.

Borger-Odoorn is een Cittaslow gemeente. Deze gemeenten kenmerken zich door een goed leven, een 'slow' leven en een gewone leefstijl voor alle inwoners.

De focus ligt daarbij op een gezonde leefstijl gecombineerd met de moderne technologische vooruitgang. Deze leefstijl is menselijker, milieubewuster en verstandiger voor ons en alle toekomstige generaties.

Wij zijn tegenstander van bio-industrie, enerzijds omdat wij waarde hechten aan een optimaal dierenwelzijn en anderzijds omdat bio-industrie per definitie grootschalig, bijna industrieel is en daarmee belastend voor de omgeving.

Minder doorgaand verkeer door onze dorpen, ontsluiting veenkoloniën en optimaal fietsen

In oktober 2020 heeft de Gemeenteraad een nieuw Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) vastgesteld. Het vorige plan dateerde uit 2000 en was nodig aan vernieuwing toe. De belangrijkste doelen die de gemeente zich in het nieuwe plan stelt zijn: aandacht voor de kwaliteit van de leefomgeving, een heldere verkeerstructuur en verkeersveiligheid voor alle verkeersdeelnemers.

Leefbaar Borger-Odoorn kan zich prima vinden in deze doelen en zeker in die volgorde; allereerst zorg voor de kwaliteit van de leefomgeving! Wij willen vaart zetten achter het verder ontlasten van onze dorpen voor doorgaand verkeer. Bebouwde kommen moeten zoveel mogelijk als verblijfsgebied worden ingericht. Hierbij past het besluit om binnen de bebouwde kom een maximale snelheid van 30 km per uur te hanteren, behalve op wegen die als 'ontsluitingsweg' worden aangemerkt. Wij vinden dat ook op deze ontsluitingswegen op bepaalde plekken (o.a. bij winkels, scholen en op kruisingen met fietsroutes) aanvullende maatregelen tot snelheidsbeperking noodzakelijk zijn.

Het aanwijzen van weggedeeltes als 30 km-zone heeft alleen maar zin als deze weggedeeltes ook als zodanig herkenbaar zijn en er passende snelheidsremmende maatregelen worden genomen. Wij denken aan het toepassen van 'sluizen' bij de dorpsentree, wegversmallingen, het aanduiden van aparte fietsstroken, het plaatsen van snelheidscamera's en, in uiterste noodzaak, het toepassen van verkeersdrempels. Deze maatregelen kunnen ervoor zorgen dat de snelheid in deze gebieden 'zelfregulerend' beperkt wordt. Ook vinden wij regelmatige handhaving door politie van groot belang. Op dat laatste punt heeft de gemeenteraad jammer genoeg geen invloed.

Graag gaan wij samen met onze inwoners aan de slag om extra aandacht te geven aan de kwaliteit van de leefomgeving en aan de verkeersveiligheid. Wij nodigen inwoners uit om gevaarlijke verkeerssituaties bij ons te melden en om met suggesties voor verbeteringen te komen.

Bij de uitvoering van de besluiten uit het nieuwe GVVP willen wij voorrang geven aan de oplossing van bestaande knelpunten in ons wegennet en aan het 'zelfregulerend' inrichten van bestaande 30 km-zones in onze gemeente.

Drenthe staat bekend als de 'fietsprovincie'. In onze gemeente willen wij daarom extra aandacht besteden aan onze fietspaden, zowel qua aanwezigheid als aan tijdig onderhoud. Dat is belangrijk voor onze inwoners en voor het toerisme! Omdat veel (oudere) mensen gebruik maken van een e-bike, dringen we bij de gemeente aan op het aanleggen van een structuur van oplaadpunten voor e-bikes.

Een veilige en schone leefomgeving

Een leefbare omgeving is een veilige en schone omgeving. Verrommeling, illegaal storten van afval, parkeerexcessen en hondenpoep moeten worden bestreden aan de hand van het beleid dat de gemeente Borger-Odoorn hierover al heeft geformuleerd, c.q. nog verder moet formuleren.

Uitvoering van dit beleid kan alleen door effectieve handhaving. De gemeente moet de politie (o.a. de wijkagenten) ondersteunen door het aanstellen van een aantal handhavers in de vorm van 'Buitengewoon Opsporing Ambtenaren' (BOA's). Een BOA moet in de openbare ruimte zichtbaar aanwezig zijn, de mensen stimuleren om zich aan de regels te houden en zo bij te dragen aan een plezierige woonomgeving. Deze handhavers moeten, naar de mening van Leefbaar Borger-Odoorn, ook kunnen optreden bij lichte verkeersovertredingen. Samenwerking met de politie op basis van gelijkwaardigheid is een uitgangspunt en voorwaarde.

Een veilige en schone leefomgeving kan ook worden bevorderd door het goed onderhouden van gemeentelijk groen. Goed onderhouden groenstroken en parken verfraaien de leefomgeving en nodigen minder uit tot het illegaal storten van (tuin)afval.

Daarbij verdient het onderhoud van wandelpaden, o.a. op de wandelroutes van Het Drents Landschap, extra aandacht. Sommige paden zijn door jarenlange verwaarlozing niet meer als zodanig te herkennen.

In 2021 is het betalen voor het afvoeren van GFT-afval, zowel via 'de groene bak' als via het Afvalbrengpunt, afgeschaft. Eén van de wensen uit ons vorige verkiezingsprogramma ging daarmee in vervulling. Niet blij zijn wij echter met het in 2021 genomen besluit door de Raad om de ophaalfrequentie van 'de grijze bak' te verlagen van 3 naar 6 weken. Leefbaar zal de gevolgen van deze keuze kritisch volgen. Ook zijn wij benieuwd naar de ervaringen met de nog te plaatsen centrale afvalcontainers.

WONEN, WERKEN EN ECONOMIE

De gemeente Borger-Odoorn kenmerkt zich door een afwisseling van natuurgebieden en agrarisch grondgebied. Wonen concentreert zich in de kernen, maar ook in het landelijk gebied. Hier is vaak sprake van wonen en werken.

Visie op wonen en huisvesting

We weten dat de woningmarkt uit het lood is geslagen en de woonlasten voor huurwoningen zwaar uit de pas lopen met de woonlasten van koop woningen. Waarbij we ook weten dat de gemiddelde inkomens van kopers van huizen in Nederland meer dan het dubbele bedragen dan de gemiddelde inkomens van mensen die een woning moeten huren. Ook in onze gemeenten is op dit onderwerp een scheefgroei gaande. De gevolgen van deze scheefgroei leveren hogere woonlasten op voor de meest kwetsbare groepen in onze gemeente. Energielasten en andere woonlasten zijn niet of onvoldoende te dragen en een andere vorm van armoede ontstaat. De gemeente zal in overleg met andere partijen, zoals woningstichtingen en omliggende gemeenten, een visie op wonen dienen te ontwikkelen die de scheefgroei en de gevolgen van deze scheefgroei voor onze kwetsbare doelgroepen.

Ook willen wij een vinger aan de pols houden waar het gaat om scheefgroei in woonvormen die vallen onder de zorg. Ongebreidelde uitbreiding van zorgboerderijen die de zorgkosten onevenredig kunnen belasten is ongewenst. Kwaliteit en kwantiteit dienen voor een goede leefbaarheid in balans te zijn.

Schaalvergroting en agrarische innovatie; alleen als het past in de leefomgeving

Leefbaar Borger-Odoorn wil kleinschalige bedrijvigheid in deze vorm stimuleren. Wij zijn niet tegen schaalvergroting in de land- en veeteeltindustrie, maar dit moet passen binnen de regelgeving en in de leefomgeving waarbij het dierenwelzijn moet worden geborgd. Agrarische innovatie moet ruimte worden geboden, vooruitgang mag niet worden belemmerd.

Steun aan ZZP'ers en starters

Startende ondernemers en ZZP'ers moeten worden ondersteund, onder andere door het initiëren van netwerken. Om onze gemeente voor bestaande bedrijven aantrekkelijk te laten blijven, maar ook om nieuwe bedrijven aan te trekken, is het van belang dat er gemeentebreed een betaalbaar glasvezelnetwerk beschikbaar is.

Ontsluiting van het veenkoloniaal gebied

Een goed openbaar vervoer en bij voorkeur een treinverbinding tussen Emmen en Groningen kan het verschil maken, hierdoor ontstaat een goede ontsluiting van het veenkoloniaal gebied van onze gemeente.

Stimuleren van leefbare economie

Met het versterken en uitbreiden van de bedrijvigheid wil Leefbaar Borger-Odoorn ook werkgelegenheid stimuleren voor met name jeugdigen en kwetsbare groepen.

Wij vinden het belangrijk dat ook de kleine kernen voor bedrijven aantrekkelijk blijven en er niet automatisch gekozen wordt voor (her)vestiging op bedrijventerreinen of in grotere plaatsen.

Verder ontwikkelen van het toerisme

Het verder ontwikkelen van het toerisme, een zeer belangrijke bedrijfstak, verdient onze aandacht en ondersteuning. Bij deze sector is de term 'stilstand is achteruitgang' met name van toepassing. Een goede aansluiting bij de marketingcampagne van de provincie Drenthe is van belang. Het woord Drenthe in de slogan 'Drenthe doet wat met je' zou 10p 1 vervangen moeten kunnen worden door Borger-Odoorn.

Door toename van toerisme zal ook gekeken worden naar een vorm van toeristenbelasting die recht doet aan hogere draaglast voor onze gemeente en onze inwoners die deze toename van toeristen met zich meebrengt. De daadwerkelijke belasting van infrastructuur en nutsvoorzieningen maar ook de (over)last die onze inwoners kunnen ervaren maakt dat de tarifiering van toeristenbelasting tegemoet dient te komen aan deze draaglast.

In dit kader willen we ook kijken naar de ontwikkelingen op de vakantieparken in onze gemeente. We willen vaststellen of en in welke mate permanente bewoning moet worden toegestaan. Ook willen we serieuze aandacht hebben voor de mogelijke negatieve gevolgen van steeds groter wordende parken voor de leefomgeving van onze inwoners.

Voldoende en betaalbare woonmogelijkheden

Wonen moet ook een vrije keuze blijven en daarom is het goed als er voldoende en betaalbare (levensloopbestendige) huurwoningen worden gerealiseerd voor lagere inkomens, starters, jongeren en ouderen. Hierbij kan ook worden gedacht aan het renoveren van bestaande, leegstaande, gebouwen.

Nieuwe woonvormen voor ouderen en op jongeren toegesneden woonvormen

Nieuwe woonvormen voor de ouder wordende samenleving, onder voorwaarde dat het passend moet zijn binnen de leefomgeving, is een goede ontwikkeling. Voorstellen voor bijvoorbeeld meergeneratiewoningen (ouders inwonend bij volwassen kinderen of omgekeerd), waarbij het kan gaan om nieuwbouw, maar ook door het plaatsen van bijgebouwen bij de bestaande woningen, zullen door ons worden omarmd. Denk daarbij ook aan het splitsen van boerderijen waar meerdere bewoners een plek kunnen vinden. Hiermee houd je ook bestaande dorpsgezichten in stand en de daarmee gepaard gaande culturele waarde. Voor de jeugd denken wij aan het realiseren van woonvormen voor 17-25 jaren die op zich zelf willen gaan wonen. Daar is op dit moment een groot gebrek aan.

Ook gaan we ons inzetten voor het herbestemmen van bedrijfs-, winkel en of agrarische gebouwen naar een bestemming die het mogelijk maakt om de gebouwen voor bewoning geschikt te maken.

Wij zijn voorstander van het door de overheid (financieel) ondersteunen van woningeigenaren die hun woningen willen verduurzamen of zelfs energieneutraal willen maken, bijvoorbeeld door het verstrekken van 'duurzaamheidsleningen' tegen een lage rente.

Ook bij het levensloopbestendig maken van woningen kan de overheid een handje helpen door het verstrekken van 'blijversleningen' tegen een lage rente.

ERFGOED EN CULTUUR

Onze gemeente heeft veel historisch erfgoed. Erfgoed waar we tijdelijk de zorg voor mogen hebben. Dit historisch erfgoed verdient onze bijzondere aandacht bij het inrichten van onze leefomgeving.

Ook het erfgoed van recentere tijd vraagt dringend om aandacht en zorg. Van het veenkoloniaal erfgoed is helaas al veel verdwenen. Wij vinden dat dit zoveel mogelijk moet worden hersteld. Een open vaarverbinding met Stadskanaal vanuit de veenkoloniën kan daarnaast bijdragen aan recreatie en toerisme en sluit aan bij de hernieuwde vaarverbinding Hoogeveen-Klazienaveen-Emmercompascuum-Ter-Apel-Stadskanaal. De Unesco werelderfgoed plekken zoals het Geopark en Lofar zullen we blijven koesteren.

Behoud van Drentse Taal en cultuureducatie

Cultuur- en muziekonderwijs zijn in onze visie een verbindende factor, waarmee onze kinderen kunnen kennismaken en deelnemen aan uitingen van cultuur. Maar ook voor hun eigen persoonlijke ontwikkeling door te leren zich te uiten middels beeldende kunst, theater en of muziek. Bijzondere aandacht vragen wij voor het behoud van de Drentse taal. Voor het basisonderwijs zien wij hierin een belangrijke rol weggelegd.

DE GEMEENTE EN HAAR INWONERS

“Erop kunnen vertrouwen dat je een dag na een vraag of verzoek een vriendelijke en hulpvaardige reactie ontvangt van de gemeente”. Dat is de kern waar excellente dienstverlening door de gemeente Borger-Odoorn om moet draaien. De maatschappij verandert: inwoners willen meer regie, kunnen steeds meer zaken regelen en doen dat ook steeds meer online. Van de gemeente verwacht de inwoner een optimale dienstverlening.

Snelle service en digitalisering dienstverlening

We ervaren nu bij de gemeente Borger-Odoorn te vaak dat de serviceverlening onvoldoende spoedig verloopt en de gemeente niet altijd correct is in het terugkoppelen aan de inwoner, zoals een antwoord op een brief, telefoontje of mail. Ook al heeft de gemeente een verbeteringsslag doorgevoerd als het gaat om de digitale dienstverlening voor de inwoners, zoals het aanpassen van de website, het blijft een punt van aandacht.

Slechte ervaringen in de dienstverlening zijn geen reclame voor de gemeente en daarmee dus schadelijk voor de aantrekkelijkheid van de gemeente als woon- en werkgemeente. Leefbaar Borger-Odoorn wil zich sterk maken voor een substantiële verbetering van de dienstbaarheid en hulpvaardigheid van de gemeente. Gastvrij de inwoners verder helpen moet een natuurlijke houding worden. Ons credo daarbij is: eerst de mens, dan de regel!

Open, eerlijk en transparant zijn in de voortgang van zaken moet een vanzelfsprekendheid worden. Leefbaar Borger-Odoorn ziet deze vorm van excellente dienstverlening als een deel van de overheidsparticipatie. Overheidsparticipatie door de inwonerparticipatie te ondersteunen en te verbeteren. De gemeente is er voor de inwoners en niet andersom. Leefbaar Borger-Odoorn wil dit bereiken door de gemeente steeds weer aan te spreken op de servicenormen en haar tevens uit te dagen om zich blijven te ontwikkelen naar een excellente gemeente, zodat inwoners weer met plezier de gemeente inschakelen voor al hun vragen, ideeën en wensen. Met excellente dienstverlening krijgen we tevreden inwoners en verbeteren we de samenwerking tussen gemeente en inwoners. Dat draagt bij aan een leefbare gemeente.

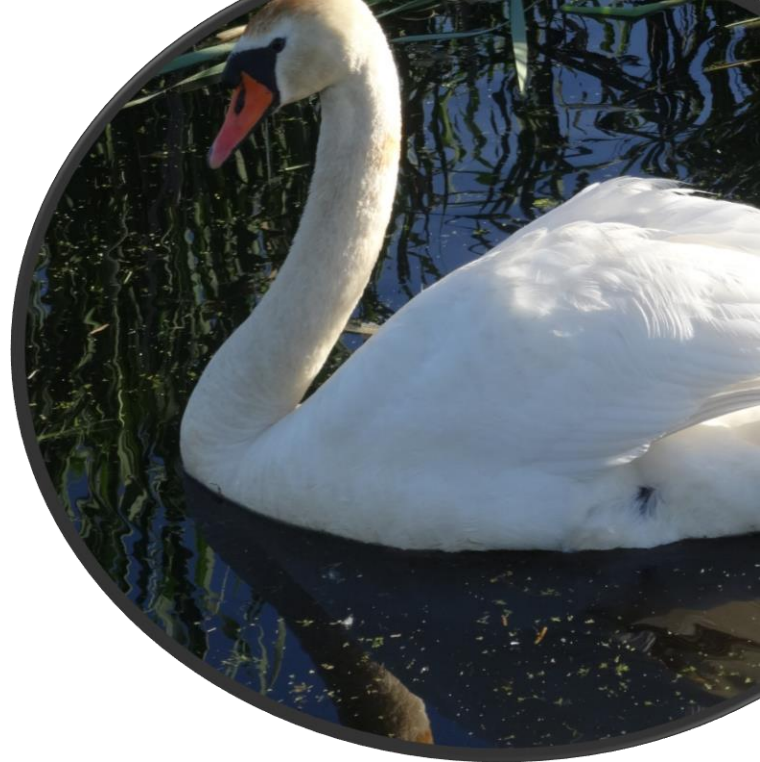
Ondersteuning bij de soms moeizame integratie van nieuwe inwoners

Verder wil Leefbaar Borger-Odoorn samen met de inwoners werken aan een goede integratie van inwoners die van buitenaf in onze wijken en buurten komen wonen en moeite ervaren met het integreren in hun nieuwe leefomgeving. Leefbaarheid houdt ook in dat het samenleven als buurt/wijk als positief wordt ervaren. De gemeente, woningstichtingen en de sociale teams zijn hierin faciliterend. Hun samenwerking moet duidelijk en transparant zijn.

Ontwikkelen van een toekomstvisie samen met inwoners

In 2022 wordt, zoals nu de planning is, de Omgevingswet van kracht. Vooruitlopend op deze wet is de gemeente begonnen met het opstellen van een Omgevingsvisie en wordt de huidige Toekomstvisie op hoofdlijnen aangepast omdat een groot deel nog voldoende actueel is. Een onderdeel van de Omgevingsvisie is de Participatievisie, wij vinden het mooi dat het hebben van een Participatievisie nu bij Wet is geregeld en zullen ons hard blijven maken dat dit niet slechts een 'papieren tijger' wordt. Wij zullen eropaan blijven dringen dat met een bepaalde frequentie af te nemen belevingsonderzoeken in de verschillende kernen van onze gemeenten gedaan worden zodat we de vinger aan de pols kunnen houden waar de behoeften van onze inwoners liggen. Verder vindt Leefbaar Borger-Odoorn dat de gemeente niet alleen moet focussen op een Participatievisie die vanuit de inwoners dient te komen maar dat de gemeente ook passend moet reageren. Dit houdt in dat uit de gemeente een visie en missie dient op te stellen als het gaat om overheidsparticipatie. Met andere woorden; hoe faciliteren wij als gemeenten onze inwoners dusdanig dat zij zich gesterkt voelen in hun meedoen (participeren) bij het bouwen en onderhouden van een gezonde leefomgeving.

Leefbaar Borger-Odoorn is van mening dat organisaties voor de behartiging van inwonersbelangen, zeker als die organisaties jaarlijks een financieel Dorpsbudget van de gemeente ontvangen en als gesprekspartner voor de gemeente worden beschouwd, de verenigingsvorm moeten hebben. De Stichtingsvorm, die op dit moment nog door een aantal organisaties wordt gehanteerd, is voor belangenbehartiging van inwoners niet geschikt en ongewenst

Sociaal beleid, gezondheidszorg en onderwijs

Gemeenten zijn uitvoerend en financieel verantwoordelijk geworden voor een belangrijk deel van de zorg aan hun inwoners. Dit betekent in de visie van Leefbaar Borger-Odoorn dat het College van B&W integraal bestuur moet voeren op sociaal beleid, gezondheidszorg en onderwijs.

Contact met ketenpartners voor zorg en preventie in huiselijke sfeer

Regelmatig contact en duidelijke afspraken met alle ketenpartners, zoals die hierboven zijn genoemd, is noodzakelijk. De basisgezondheidszorg en huisartsen dienen waar nodig ook ondersteund te worden met de uitvoering van de WMO en de Jeugdwet.

De Jeugdzorg en de uitgaven daarvoor zullen een groot punt van aandacht zijn voor onze gemeente.

Wij blijven gericht aandacht vragen voor het voorkomen van de gevolgen van complexe (v)echtscheidingen met minderjarige kinderen en problemen in de huiselijke sfeer. Maar ook de gevolgen van eenzaamheid onder kwetsbare groepen en met name jongeren door de gevolgen van Corona. De maatschappelijke schade die hieruit voortvloeit is groot. Samenwerking met ketenpartners over de gemeente- en provinciale grenzen is hiervoor noodzakelijk, omdat vooral aan de 'randen' van onze gemeente de problemen als groot worden ervaren.

Voorkomen van afhankelijkheid van zorg; zelfregie vergroten

Het voorkomen van afhankelijkheid van zorg draagt in onze beleving bij aan de zelfstandigheid van onze inwoners. Goede, passende en toegankelijke basisvoorzieningen in de eigen gemeente hebben een preventief karakter. De eigen mogelijkheden van de inwoner moeten naar onze mening als vertrekpunt van handelen worden genomen.

We willen de zelfregie en veerkracht van inwoners vergroten door 'gezondheid' vanuit een breder perspectief te benaderen, waarbij zelfredzaamheid niet de norm is. Want daarmee vallen kwetsbare groepen buiten de boot.

Vertrekpunt is de inwoner die in relatie staat tot en een sterke verbondenheid ervaart met zijn of haar omgeving (context). Gezondheid is niet alleen het werken aan ziekte, maar ook het ondersteunen van de gehele directe omgeving van de inwoners. Oog hebben voor de sterke verbondenheid met de omgeving maakt dat inwoners hun gezondheid, welzijn en dus leefbaarheid als beter ervaren.

Bij het doorontwikkelen en uitvoeren van beleid voor gezondheid wijzen wij op meer samenwerking met en ondersteuning vanuit organisaties zoals Zorgbelang Drenthe. Met name daar waar kennis en de ervaringen opgedaan zijn met het werken vanuit positieve gezondheid en het versterken van de gezondheid en het welzijn van al onze inwoners.

Ruim aandacht voor mantelzorg

Mantelzorgers zijn van onschatbare waarde voor de samenleving. We zien het als een plicht van de gemeente om proactief en volledig haar inwoners te informeren en mantelzorgers optimaal te ondersteunen in hun taak. We willen dit o.a. bereiken door het realiseren van voorzieningen voor respijtzorg. Dit vergroot het draagvlak voor het aanbieden van mantelzorg. Ook een mantelzorgcompliment vanuit de gemeente geeft blijk van de waardering die er is voor mantelzorgers.

Dementievriendelijke gemeente

Leefbaar Borger-Odoorn wil werken aan het vormgeven aan een dementievriendelijke gemeente. Onze inwoners worden steeds ouder en moeten in de regel langer thuis blijven wonen. Initiatieven om dit langer thuis wonen voor demente inwoners mogelijk te maken, moeten dan ook ondersteund worden. Deze initiatieven komen het welzijn van onze dementerende inwoners en hun directe leefomgeving ten goede. Vooral in dorpen met veel ouderen, zoals Exloo, Odoorn en Borger, moet extra aandacht worden besteed aan een 'dementievriendelijke' inrichting en maatregelen. Hierbij denken we aan bijvoorbeeld trainingen voor gemeenteambtenaren hoe om te gaan met ouderen met dementie.

Meer invloed van de inwoner op het beleid rondom zorg en welzijn

Invloed door cliënten- en ouderenraden op het te voeren gemeentelijk beleid vinden we essentieel en passend bij de uitgangspunten van Leefbaar Borger-Odoorn. "Voor de inwoners, maar nooit zonder de inwoners". Een onafhankelijke cliëntondersteuning moet indien gewenst altijd kunnen worden aangeboden. De inwoner heeft immers geen keuze waar hij een voorziening aanvraagt.

Ontwikkelen van een goed minimabeleid

Een forse groep inwoners van onze gemeente moet leven van een uitkering. Dit zijn niet alleen inwoners met een bijstandsuitkering, maar ook grote groepen ouderen met een klein pensioen. Door de forse kosten van zorgverzekering en huisvesting komen ook inwoners met een iets hoger inkomen op het sociaal minimum terecht. Het perspectief tot verhoging van het inkomen ontbreekt en een groot aantal van deze huishoudens voelt zich genoodzaakt aan te kloppen bij de voedselbank. De schaamte die hierdoor vaak ontstaat is een te weinig onderkend probleem.

Wij willen dat voor deze groep kwetsbare inwoners er een goed minimabeleid wordt ontwikkeld, samen met de cliëntenraden.

Meedoen op de arbeidsmarkt

Meedoen en kunnen meedoen in onze samenleving vinden we belangrijk. Het vinden van een betaalde of onbetaalde baan vergroot deze mogelijkheid aanmerkelijk. Het actief begeleiden van werklozen en mensen met een uitkering naar werk, zien wij als een belangrijke kans om mee te kunnen doen.

Sociale werkvoorziening in eigen beheer

De sociale werkvoorziening is nu ondergebracht in twee gemeenschappelijke regelingen. Zowel met Stadskanaal als met Emmen doet de gemeente Borger-Odoorn zaken. Veel van het werk voor de WSW-werknemers gebeurt in onze gemeente. Wij willen ons inzetten voor het door de gemeente in eigen beheer nemen van de sociale werkvoorziening. Al eerder hebben wij voorgesteld een onderzoek naar de voor- en nadelen van zo'n uitbesteding uit te voeren.

Intergenerationele armoede doorbreken en terugdringen laaggeletterdheid

Intergenerationele armoede is een vraagstuk dat door de Rijksuniversiteit Groningen wordt onderzocht. Ook in onze gemeente speelt dit vraagstuk. Het doorbreken van deze door ouders op hun kinderen overgedragen armoede zien we als één van de belangrijkste opgaven van de komende jaren om de leefbaarheid voor iedereen te vergroten. De jongeren hebben daarbij onze speciale aandacht. Vanuit de gemeente moet maatwerk geboden kunnen worden t.a.v. interventies en ondersteuning. Ondersteunend aan het doorbreken van deze armoede, vragen wij extra aandacht voor het fors terugdringen van laaggeletterdheid in onze gemeente.

Voldoende kwalitatief en kansrijk onderwijs

Voldoende en goed toekomstgericht onderwijs kan bijdragen aan het vergroten van de ontwikkelkansen van kinderen. De nabijheid van een basisschool is belangrijk. Kleine scholen willen we dan ook open houden totdat het wettelijk niet meer kan.

Directe invoering van een voorschool

Belangrijk vinden wij dat op alle basisscholen voor kinderen vanaf 2 jaar er een mogelijkheid komt om de voorschool te bezoeken. Ontwikkelachterstanden bij kinderen kunnen hiermee vroegtijdig worden gesignaleerd en gericht methodisch worden ondersteund. Wij pleiten dan ook voor een directe invoering van een voorschool, waarbij kinderen de mogelijkheid wordt geboden minstens vier dagdelen per week deel te nemen aan een voerschools programma dat hen stimuleert om te leren. Verder moet een doorgaande ontwikkellijn voor alle kinderen van 0 tot 12 jaar opgenomen worden in beleid aangaande een vroeg- en voerschoolse educatie (VVE). Ook het gericht betrekken van ouders bij de ontwikkeling van hun kinderen vergroot het effect van VVE.

Ontschotten en betere samenwerking tussen onderwijs en partners

Vooraf na het inzetten door de Rijksoverheid van middelen voor opvang na Corona kunnen de lokale overheden weer in een situatie belanden dat middelen weer geormerkt worden. Leefbaar Borger-Odoorn wil blijven werken aan bundelen en ontschotten van geldstromen op het gebied van jeugd, zorg, welzijn, vrije tijd en sport. Hiermee is het mogelijk het domein van overschrijdende vraagstukken efficiënt en effectief te benaderen. Van de gemeente wordt verwacht dat zij het initiatief en de regie neemt om de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang tot stand te brengen. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van de Lokale Educatieve Agenda (LEA).

Beleid onderwijshuisvesting gericht op kwaliteit en duurzaamheid

Ook op onderwijshuisvesting dient een duidelijk, transparant en duurzaam beleid opgezet te worden. Hierbij denkt Leefbaar Borger-Odoorn aan het opstellen van een meerjaren-accommodatiebeleid voor minimaal 15 jaar. Renovaties zijn een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en schoolbesturen. De gemeente is (mede) verantwoordelijk voor het verduurzamen van scholen. Er is bovendien voldoende bouwbudget om scholen te bouwen, die voldoen aan de eisen van het geldende bouwbesluit. Een hoge prioriteit ligt in het renoveren en onderhoud bij het aanpassen van de gebouwen aan de hedendaagse veiligheids- en gezondheidsnormen.

Preventieagenda voor optimale veiligheid kansen voor kinderen

Leefbaar Borger-Odoorn vindt dat kinderen veilig moeten kunnen opgroeien, met optimale ontwikkelkansen. Het beleid moet dusdanig ingesteld zijn dat er een krachtige preventieagenda is waarin basisondersteuning en preventie zijn gewaarborgd. Er zijn vanuit de jeugdzorg korte lijnen met het onderwijs en er is ondersteuning bij het regelen van een dekkend aanbod van voorzieningen voor kwetsbare kinderen en jongeren.

Goede sportfaciliteiten en toekomstbestendige sportaccommodaties

Sport is belangrijk voor het contact tussen inwoners en voor hun gezondheid. We zien een ontwikkeling van teamsporten naar individuele sporten. Belangrijk is daarom dat inwoners zeggenschap krijgen over hun sport- en zwemaccommodaties.

Voor zover mogelijk moeten deze zonder achterstallig onderhoud worden overgedragen aan de verenigingen, met de beheersbudgetten die de gemeente nu voor de uitvoering nodig heeft.

Accommodaties moeten daarnaast toekomstbestendig en duurzaam worden gemaakt. Dit betekent dat multifunctionaliteit en clustering van accommodaties uitgangspunt moet zijn bij het doen van renovaties of andere omvangrijke investeringen.

Sociale cohesie door ondersteuning burgerinitiatieven

Leefbaar Borger-Odoorn is voorstander van het ondersteunen van burgerinitiatieven die de sociale cohesie, de gezondheid en het welzijn van burgers bevorderen. Hiertoe vinden wij dat het ondersteunen van initiatieven als dorpscoöperaties, zorgcoöperaties en noaberhuzen door de gemeente mede gefaciliteerd dienen te worden. De burger is aan zet en wij omarmen goed doordachte en doorberekende lange termijn plannen voor deze initiatieven.

Financiën

De gemeenteraad heeft weliswaar het laatste woord bij de bij de inkomsten en uitgaven van de gemeente, maar heeft op een aantal onderdelen slechts een beperkte invloed; op dat punt moeten we realistisch zijn. Bij de inkomsten zijn we voor een groot deel afhankelijk van de uitkeringen uit het landelijke Gemeentefonds. Veranderingen in de voorwaarden hebben soms grote, onverwachte, gevolgen voor individuele gemeenten en vormen daarmee een onzekere factor bij het opstellen van begrotingen. Wel stelt de gemeenteraad de hoogte van de gemeentelijk belastingen vast. Daarbij moeten vaak belangrijke keuzes worden gemaakt; betaalt iedereen mee aan voordelen voor een beperkt doel of een beperkte groep?

In de afgelopen periode speelden de uitkeringen van de overheid in het kader van de Coronamaatregelen, waarop de raad ook geen invloed heeft, een grote rol bij het sluitend krijgen van de begroting van de gemeente. Het door het college gepresenteerde positieve resultaat over 2020 (+1,3 miljoen) is daarmee behoorlijk vertekend. Naast deze meevaller zijn sommige, al voor bepaalde doelen gereserveerde, middelen in 2020 nog niet ingezet. Was dit wel zo geweest dan zou er een negatief saldo zijn ontstaan. In de begroting voor 2021 zijn ontvangsten en uitgaven met elkaar in evenwicht.

Het sociaal domein zorgt voor de grootste uitgavenpost in de begroting. Ook op die uitgaven heeft de raad weinig invloed.

Daarnaast zijn andere uitgaven vaak een gevolg van besluiten die in het verleden door college en raad zijn genomen, bijvoorbeeld op het gebied van onderwijshuisvesting en volksgezondheid en milieu. In de afgelopen jaren is overigens door achtereenvolgende coalities niet gereserveerd voor groot onderhoud van bijvoorbeeld onderwijsaccommodaties. Dat heeft ons verbaasd. Het College werkt nu gelukkig aan een meerjaren investeringsplan op dat gebied. Daarin kunnen wij ons vinden, met als kanttekening dat de lasten daarvan nu lijken te worden doorgeschoven naar een volgende coalitie.

Verder zullen wij gaan zoeken naar een wijze van subsidie verstrekken die recht doet aan het gelijkheidsbeginsel van het verkrijgen van toegang tot subsidies. Iedere inwoner moet evenveel kansen en mogelijkheden ervaren als het gaat om subsidies aan te kunnen vragen. Ook willen we aandacht besteden aan controle op de rechtmatigheid van de besteding van de uitgegeven subsidies.

Onderdelen waarop de raad invloed heeft en de visie van Leefbaar Borger-Odoorn

Allereerst de gemeentelijke belastingen zoals de Onroerende Zaak Belasting en de daaraan gekoppelde tarieven.

Leefbaar Borger-Odoorn is van mening dat deze belastingen niet als instrument mogen worden gebruikt om de gemeentelijke begroting sluitend te krijgen. Een jaarlijkse lastenstijging voor onze inwoners moet tot het absoluut noodzakelijke worden beperkt en mag de stijging van de Consumentenprijsindex voor alle huishoudens niet te boven gaan. Een andere inkomstenbron is die van de toeristenbelasting. Wij kunnen ons vinden in de onlangs vastgestelde nieuwe tarieven, met die kanttekening dat wij streven naar een licht hoger tarief voor groepsaccommodaties.

Aan de uitgavenkant hechten wij veel belang aan voldoende investeringen in de verbetering van leefomgeving, zoals groenonderhoud, onderhoud fiets- en wandelpaden en aan onderhoud en verbeteringen van ons wegennet. De in het kader van het GVVP begrote jaarlijks uitgave van 500.000 euro voor het doen van aanpassingen moet naar onze mening dan ook structureel in de komende 5 tot 10 jaren voor dit doel worden bestemd.

Ook voor handhaving van de gemeentelijke regelgeving moet meer aandacht dan nu worden besteed. Meer 'blauw op straat' lijkt een illusie geworden, het politieapparaat lijkt structureel over te weinig capaciteit te beschikken. Bovendien heeft de Raad geen invloed op de inzet van het politieapparaat. Zoals eerder genoemd pleiten wij voor het aanstellen van een aantal gemeentelijke Boa's.

Intergemeentelijke samenwerking

Onze gemeente heeft in het verleden gekozen voor de intergemeentelijke samenwerking met Emmen, Coevorden, Aa en Hunze en Stadskanaal. Leefbaar Borger-Odoorn vindt het belangrijk dat, in vergelijking met de andere gemeenten, onze relatief kleine gemeente hierin steeds de juiste keuzes blijft maken binnen haar eigen financiële mogelijkheden.

Binnen de vraagstukken zorg, veiligheid en klimaat wordt nu nauw samengewerkt. De veranderingstrajecten binnen het sociaal domein zijn in samenwerking met de andere gemeenten succesvol opgepakt. Toch vinden wij dat maatwerkdossiers lokaal moeten worden uitgewerkt want dit verhoogt de leefbaarheid van onze eigen inwoners. Verwacht werd door deze samenwerkingen dat een bundeling van de ambtelijke kracht onze gemeente in staat zou stellen haar expertise te behouden om deze maatwerkdossiers goed op te kunnen blijven pakken. Dit is niet in alle gevallen goed uitgepakt. Bepaalde expertise is niet meer fysiek in onze gemeente aanwezig, omdat ambtenaren bij andere gemeenten zijn ondergebracht. Dit houdt ook in dat onze inwoners onvoldoende ondersteund worden ook in financiële zin.

Leefbaar Borger-Odoorn vindt dat de gemeente zelf binnen de eigen financiële kaders de leefbaarheid binnen haar eigen "plattelandsgemeente" dient te waarborgen en waar mogelijk verder te ontwikkelen. De gemeenschappelijke regelingen dienen daarom voortdurend aan een kritisch onderzoek te worden onderworpen. Voortschrijdende inzichten dienen na onderzoek leidend te zijn wanneer en hoe deze samenwerkingen voortgezet of ontrafeld dienen te worden.

Leefbaar Borger-Odoorn vindt het belangrijk dat de eigen inwoners hier vooraf in gehoord worden alvorens beleid voor langere termijn vastgesteld wordt.

Onderscheidende speerpunten

Leefbaar Borger-Odoorn

Meer inwoners actief betrekken bij het bestuur van onze gemeente.

Hoe?

- Door van onze volksvertegenwoordigers te verwachten dat zij doorgaan met hun 'ombudsfunctie'. Dus echt te luisteren naar de vragen en behoeften van de inwoners, daar vervolgens actie op te ondernemen en te allen tijde terugkoppelen van de resultaten of de te nemen acties.
- Raadsleden laten zich altijd aanspreken door inwoners op gewenste verandering en feedback.
- Door 'de boer op te gaan' op verschillende manieren om de behoeften en ideeën van inwoners op te halen die hun leefbaarheid willen vergroten.
- Dit kan onzes inziens ook door regelmatige vernieuwing en aanvullingen vanuit steunfractieleden in de raadsfractie. Bij voldoende sterke opvolging is het vanzelfsprekend voor een lang zittend raadslid om plaats te maken voor nieuwe kandidaten. Mits deze nieuwe kandidaten blijken te geven van voldoende volksvertegenwoordigende competenties en het gedachtengoed van Leefbaar Borger-Odoorn goed over het voetlicht kunnen en willen brengen. Dit voorkomt kokervisie en vergroot de betrokkenheid van burgers bij de lokale politiek.
- Besluiten en voornemens die gevolgen hebben voor de leefomgeving van inwoners: *altijd* met betrokkenheid en inspraak van die inwoners.
- Invloed door cliënten- en ouderenraden bij de ontwikkeling, implementatie, uitvoering en evaluatie van gemeentelijk beleid.
- Het aanpassen of inpassen van toegankelijke inspraak mogelijkheden van inwoners bij de gemeenteraadsvergadering.

Excellente dienstverlening door de gemeente.

Hoe?

- Faciliteren van en adviseren bij burgerinitiatieven en burgerorganisaties, zoals dorpscoöperaties.
- Verhoging van de kwaliteit van de dienstverlening van de gemeente, waarbij de focus ligt op gastvrijheid en gemak voor de inwoner:
 - Bij vragen staat de inwoner centraal en wordt die z.s.m. geholpen.
 - Bij contact met inwoners: altijd een tijdig antwoord.
 - Teksten van beleid en regelgeving zijn begrijpelijk en makkelijk toegankelijk.
- De gemeente aanspreken op het consequent toepassen van het eigen kwaliteitshandvest of dienstverleningsconcept.
- Bij de gemeente aandringen op het opstellen van een visie op overheidsparticipatie en een agenda voor het uitvoeren van deze overheidsparticipatie.

(Cultureel) erfgoed koesteren

Hoe?

- Waar mogelijk en zinvol de veenkoloniale structuren (wijken en kanalen) herstellen.
- Alleen windparken en zonneparken indien passend in het landschap.
- Geen bio-industrie toestaan.
- Het blijvend koesteren van het Geopark en het Lofargebied.

Omleiden c.q. ontmoedigen van doorgaand verkeer door onze dorpen en ontsluiting veenkoloniën.

Hoe?

- Concrete voorstellen doen, gebaseerd op wensen van de inwoners van de dorpen, om verkeersstromen om te leiden door o.a. betere oost-westverbindingen.
- Wettelijk toegestane snelheden in de dorpen afdwingen door passende infrastructurele maatregelen verkeerssluizen en snelheidscamera's.
- 'Sober' aangelegde 30-km-zones omvormen naar 'zelfregulerende' zones door een passende bestrating en effectieve snelheidsremmers. Dit verandert het gedrag van bestuurders.
- Toezien op regelmatige handhaving.
- Nader onderzoek laten uitvoeren in regioverband naar de mogelijkheid en betaalbaarheid van het realiseren van een treinverbinding tussen Emmen-Groningen, via de veenkoloniën.

Extra aandacht voor de directe leefomgeving, bestrating, verkeer, groen (onderhoud), aanpak hondenpoep en parkeerexcessen en aandacht voor handhaving van de geldende regels op die gebieden.

Hoe?

- Het formuleren van een duidelijk beleid op de genoemde onderwerpen.
- Het reserveren van voldoende middelen voor goed onderhoud in de openbare ruimten.
- Aanstellen van een aantal 'Buitengewoon Opsporings Ambtenaren' (BOA's) voor de handhaving.

Goed onderwijs dichtbij

Kwalitatief goed onderwijs nabij, dat gericht is op preventie van uitval of achterstand en het vergroten van toekomstperspectieven voor kinderen.

Hoe?

- Structureel aandacht voor onderwijskwaliteit: alle scholen minimaal op de norm.
- Structureel aandacht voor leer- & ontwikkelachterstanden (reken- en taalonderwijs).
- Invoering van voorschool op alle basisscholen.
- Duurzame en kwalitatief goede huisvesting voor alle scholen.

Aandacht voor vervoersproblematiek voor kwetsbare groepen

Hoe?

- Aandringen op onderzoek naar de mogelijkheid van een alternatief gemeentelijk vervoerssysteem, waarbij verschillende vervoersstromen worden gecombineerd.
- (meer dan nu) Particuliere autobezitters inzetten voor vervoer.

Aandacht voor leefbaarheid en zelfredzaamheid inwoners

Hoe?

- O.b.v. onderzoek initiatieven ontplooiën om intergenerationele armoede te doorbreken. Dit in nauwe samenspraak met de inwoners.
- Goed minimabeleid ontwikkelen, in samenspraak met de inwoners.
- Stimuleren van de zelfstandigheid van onze inwoners door het bieden van goede basisvoorzieningen met een preventief karakter.
- Meer informatie voor, ondersteuning en facilitering van mantelzorgers.
- Actief begeleiden van langdurig werklozen naar werk.
- Een sociale werkvoorziening in eigen beheer nemen van de gemeente.
- Actief begeleiden van nieuwe inwoners in een wijk of dorp, die moeite hebben met integreren.
- Initiatieven die leiden tot vergroting van de dementievriendelijkheid van de leefomgeving ondersteunen.
- Altijd oog houden voor de sterke verbondenheid van inwoners met hun omgeving. Vooral bij minder gezonde en kwetsbare groepen inwoners.

Lokale economie stimuleren

Hoe?

- Betere ondersteuning van (startende) ondernemers door de bedrijvencontactfunctionaris.
- ZZP netwerken initiëren.
- Alle kernen aansluiten op het glasvezelnetwerk.
- Agrarische innovatie stimuleren

Wij rekenen op U, rekt u ook op ons?

